

Review article

Otizm Spektrum Bozukluğu Alanında Öykü Temelli bir Uygulama: Güç Kartı Stratejisi

A Story-Based Intervention in the Field of Autism Spectrum Disorder: Power Card Strategy

Yeşim Güleç Aslan *

Department of Special Education, Faculty of Education, İstanbul Medeniyet University, İstanbul, Turkey

Özet

Güç kartı stratejisi, otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan bireylerin güçlük yaşadıkları tüm beceri alanlarında gelişmeleri ve davranış sorunlarının azaltılması ya da ortadan kaldırılması için kullanılan öykü temelli uygulamalardan biridir. Bu strateji OSB'li bireylerin içinde yaşadıkları çevrede gerçekleşen sosyal durumları anlayabilmeleri ve bu sosyal durumlarda uygun davranışlar sergileyebilmeleri için görsel destek kullanımına dayalı etkili stratejiler arasındadır. Bu çalışma, güç kartı stratejisi ile ilgili kuramsal ve betimleyici bilgileri, uygulama adımlarını ve önerileri içermektedir. Ayrıca bu çalışmanın sonuç kısmında Türkiye'deki OSB tanımlı bireylerde güç kartı stratejisinin kullanımında hem araştırmacılara hem de uygulamacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Güç Kartı Stratejisi, Otizm Spektrum Bozukluğu, Öykü Temelli Uygulamalar.

Abstract

The power card strategy is one of the story-based practices used to improve the skill areas of individuals with autism spectrum disorder (ASD) and to reduce or eliminate behavioral problems. This strategy is one of the effective strategies based on the use of visual support in order for individuals with ASD to understand the social situations occurring in their environment and behave appropriately in these social situations. This study, includes theoretical and descriptive information, implementation steps and suggestions about power card strategy. In addition, based on the results of this study in the use of the power card strategy in individuals with ASD in Turkey has been advising both the practitioner researcher.

Keywords: Autism Spectrum Disorder, Power Card Strategy, Story-Based Interventions.

Received: 12 December 2020 * **Accepted:** 07 January 2021 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/baflas.2020.266.5>

* Corresponding author:

Yeşim Güleç Aslan, İstanbul Medeniyet University, Faculty of Education, Department of Special Education, İstanbul, Turkey.
Email: gulecaslan@gmail.com

GİRİŞ

Çocukluk çağı nörogelişimsel bozuklukları kapsamında yer alan bir tanı grubu olan otizm spektrum bozukluğu (OSB), sosyal ve iletişim becerilerinde önemli güçlüklerle ve sınırlı, tekrarlayıcı davranış, ilgi ve etkinlik örüntüsüyle ortaya çıkmaktadır (American Psychiatric Association [APA], 2013; Motavalli Mukaddes, 2013). OSB'li bireylerin sosyal ve iletişim becerilerinin yanı sıra diğer gelişim alanlarında (örneğin, motor, günlük yaşam) yaşadıkları önemli güçlükleri aşarak bu beceri alanlarında gelişim göstermeleri ve sergiledikleri çeşitli davranış sorunlarının azalması veya ortadan kalkması için sosyal, iletişim, oyun, günlük ve toplumsal yaşam becerilerinin öğretimini hedefleyen eğitsel uygulamalar doğrultusunda özel eğitim hizmeti almaları bu bireylerin gelişimleri açısından oldukça önemlidir. Bu bireyler aldıkları özel eğitim hizmeti ile gelişimsel olarak ilerleme gösterebilecekler ve yaşadıkları davranışsal güçlükleri belirli oranlarda aşabileceklerdir. Böylece, OSB'li bireylerin mümkün olan en üst düzeyde toplumsal ortamlara katılabilmeleri ve bağımsız bir yaşam sürdürebilmeleri söz konusu olabilecektir (Campbell ve Tincani, 2011; Davis, Boon, Cihak ve Fore III, 2010; Güleç-Aslan, 2017, 2018, 2019, 2020; Kasari, Gulsrud, Wong, Kwon ve Locke, 2010; Kırcaali-İftar ve Tekin-İftar, 2012; Kurt, 2012; Lovaas, 2003; National Autism Center [NAC], 2015; Odom ve Connie, 2015). Bu doğrultuda, OSB'li bireylerin gelişimlerdeki ve davranışlarındaki olumlu etkilerine yönelik hakemli bilimsel dergilerde yeterli düzeyde araştırma bulgusu olan eğitsel uygulamalar olarak tanımlanan kanıt temelli uygulamaların kullanılması önerilmektedir (Güleç-Aslan, 2017, 2018, 2019; 2020; NAC, 2015; Kırcaali-İftar, 2012; Kırcaali-İftar ve Tekin-İftar, 2012; Kurt, 2012; Odom, Collet-Klingenberg, Rogers ve Hatton, 2010; Odom ve Connie, 2015). Kanıt temelli uygulamalar; davranışsal uygulamalar, bilişsel davranışsal uygulamalar paketi, küçük çocuklar için kapsamlı davranışsal uygulamalar, dil eğitimi, model olma, aile eğitim paketi, akran öğretimi uygulamaları, etkinlik çizelgeleri, replikli öğretim, doğal öğretim stratejileri, temel tepki öğretimi, kendini yönetmeye dönük uygulamaları, sosyal beceriler paketi ve öykü temelli uygulamalar olarak belirtilmektedir. Kanıt temelli uygulamalar, sosyal olarak önemli davranışları anlamak ve geliştirmek için davranışçı ve sosyal öğrenme kuramlarının ilkelerini uygulayan bilimsel bir disiplin olan uygulamalı davranış analizine (UDA) dayalıdır ya da UDA'nın çeşitli öğelerini içermektedir. UDA, davranış ve çevresel olayların düzenlenmesiyle davranış değişikliklerinin gerçekleşmesini, olumlu davranışlar kazandırılmasını ve istenmeyen davranışların azaltılmasını ya da ortadan kaldırılmasını amaçlayan bir bilim dalıdır. OSB tanımlı bireylere yönelik kanıt temelli uygulamalarda bu amaçlara ulaşabilmek için pekiştirme, sönmeye gibi çeşitli davranış değiştirme ilkeleri kullanılmaktadır (Boutot ve Hume, 2012; Güleç-Aslan, 2017, 2018, 2019; 2020; Kurt, 2012; NAC, 2015; Odom ve Connie, 2015; Tekin-İftar, 2014).

Öykü Temelli Uygulamalar ve Güç Kartı Stratejisi

Öykü temelli uygulamalar OSB’li bireylere pek çok becerinin öğretiminde ve bu bireylerin davranış sorunlarının azaltılmasında ya da ortadan kaldırılmasında kullanılan kanıt temelli uygulamalardandır (NAC, 2015). Bireylerin öğrenmelerinde davranış ve çevre arasındaki etkileşim, gözleyerek öğrenme, dikkat ve motivasyon gibi bilişsel ve kişisel unsurların etkisini öne süren sosyal bilişsel kurama ve UDA’ya dayalı öykü temelli uygulamalar, bu kuramlarda vurgulanan görsel öğelerin kullanımı, motivasyon, pekiştirme gibi unsurlardan oluşmaktadır (Gray, 2004; Kutlu ve Karaaslan, 2010; NAC, 2015; Olçay-Gül ve Tekin-İftar, 2012; Sam ve AFIRM Team, 2015). Bireye özel eğitim desteği sunan uzmanlar ve/veya gerekli eğitimin verildiği aileler tarafından yürütülebilen öykü temelli uygulamalarda bireye öğretilecek hedef beceriye ilişkin bir sosyal öykü yazılmaktadır. Bu öyküde bireyden beklenen uygun hedef davranışlar ve bu davranışları sergilemesi için söz konusu uygulama basamakları yer almaktadır. Örneğin, bir öğretmen sınıfındaki öğrenciye söz alarak konuşmayı öğretmeyi hedeflediğinde, bu hedef davranışı ve hedef davranışı gerçekleştirmesi için öğrencinin yapması gerekenleri içeren bir sosyal öykü yazabilir. Öykülere, çeşitli görsel öğeler ve pekiştirici cümleler eklenerek birey için motivasyon sağlayıcı hale getirilir (Campbell ve Tincani, 2011; Gagnon, 2001; Gray, 2002; Güleç-Aslan, 2020).

Güç kartı stratejisi de öykü temelli bir uygulama olup, bireye kazandırılmak istenen bir hedef beceriye ilişkin olarak yazılmış bir öyküyü ve bu öykünün çeşitli uygulama adımları doğrultusunda sunulmasını içermektedir. Güç kartı stratejisi, OSB’li bireylerin içinde yaşadıkları çevrede gerçekleşen sosyal durumları anlayıp, bu sosyal durumlarda uygun davranışlar sergileyebilmeleri ve davranış güçlükleri ile baş edebilmeleri için bireylerin ilgi duydukları kahramanlarını ya da rol modellerini görsel destekle birlikte kullanmaya dayalı bir yöntemdir. Bu strateji her yaş grubundaki OSB’li bireylerle ev, okul ve toplumsal ortamlarda kullanılabilir (Angell ve diğ., 2011; Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Elisa, 2001; Gagnon, 2001). Güç kartı stratejisi ile öykü temelli uygulama denildiğinde ilk akla gelen yöntem olan sosyal öyküler, OSB’li bireye öğretilmek istenen hedef beceriye (örneğin, akranlarıyla oyun oynarken uyması sıra alma) yönelik yazılan bir öykünün varlığından dolayı benzerlik göstermektedir (Campbell ve Tincani, 2011; Gagnon, 2001; Gray, 1994; Sam ve AFIRM Team, 2015; Olçay-Gül ve Tekin-İftar, 2012). Ancak, sosyal öykülerde hedef becerinin içeriği ve hedef beceriyi sergilemesi için bireyden beklenen davranışlar birinci tekil şahıs bakış açısıyla yazılırken, güç kartı stratejisinde hedef beceri ve uygun davranışlar bireyin özel ilgi duyduğu bir kahramanın ya da rol modelin ağzından yazılmış olan kısa bir öykü söz konusudur. Bir başka deyişle, güç kartı stratejisindeki öyküde birey için pekiştirici ve motivasyon artırıcı bir unsur olan bir kahraman ya da rol model tarafından bireyden beklenen uygun davranışlar anlatılır (Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Gagnon, 2001; Gagnon ve Myles, 2016; Güleç-Aslan, 2020; Kutlu ve Karaaslan, 2010). Ayrıca sosyal öykülerdeki öykü sabit belirli kurallara göre (örneğin, öyküde belirli özellikleri taşıyan belirli sayıda cümleler olması, öykünün giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşması) yazılırken, güç kartı

stratejisinde daha pratik uygulamalar yürütebilmek için öykülerin bu tür kurallara bağlı olarak yazılması gerekmemektedir. Önemli olan öyküde kahramanın ağzından hedef becerinin ve hedef beceriyi gerçekleştirmek için gerekli davranışların yer alması ve sürecin uygulama adımlarına göre yürütülmesidir. Bunların dışında sosyal öykülerden farklı olarak, güç kartı stratejisinde bireyin yazılmış olan öyküyü yanında taşıyarak, gereksinim duyduğu her an kullanabilmesi ve genelleme çalışmalarının yürütülmesi öykü küçük bir karta basılmaktadır (Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Gagnon, 2001; Gagnon ve Myles, 2016; Güleç-Aslan, 2020; Sam ve AFIRM Team, 2015). Ayrıca yaygın olarak kullanılmamakla birlikte öykü temelli uygulamalardan bir diğeri olan karikatürle iletişim yönteminde ise hedef becerinin yer aldığı bir metin söz konusudur ancak bu metin sosyal öykülerdeki ve güç kartı stratejisindeki gibi bir öykü şeklinde değildir. Bireye kazandırılmak istenen hedef beceriye ilişkin metin, karikatür şeklindeki çizimlere veya sembollere eşlik eden konuşma balonlarına yazılan kelimelerden ya da kısa cümlelerden oluşmaktadır. Örneğin, OSB’li bireye, karikatürle iletişim yöntemi kullanılarak oyun oynarken sırasını bekleme davranışını öğretmek hedeflendiğinde, bu hedef davranış konuşma balonuna yazılmış olan uygun kelimelerin yer aldığı (örneğin, sıranı bekle) basit çizimlerle bireye anlatılabilir. Ayrıca, karikatürle iletişim, sosyal öykülerden ve güç kartı stratejisinden farklı olarak sosyal ve iletişim becerilerini geliştirmeye odaklı bir yöntemdir. Sosyal öyküler ve güç kartı stratejisi sosyal ve iletişim becerilerinin yanı sıra diğ er becerilerin geliştirilmesi amacıyla da kullanılmaktadır (Gray, 1994; Smith Myles ve Aspy, 2016).

OSB’li Bireylerde Güç Kartı Stratejisi Kullanımı

Güç kartı stratejisi, OSB tanıli bireylerin güçlük yaşadıkları tüm beceri alanlarında gelişmeleri ve davranış sorunlarının azaltılması ya da ortadan kaldırılması için kullanılan ve hedef birey için motivasyon unsuru olan ilgi duyduğu bir kahramanı içeren etkili bir eğitsel yöntemdir. Ayrıca serbest zaman ve akademik becerilerinin öğretimi ile öğretilen becerilerin genellemesinin ve kalıcılığının sağlanması için de kullanılabilir. Güç kartı stratejisi pek çok farklı alanda kullanılabilmesi ve ayrıca hazırlanması ile uygulanmasının oldukça pratik olması nedeniyle uygulamacılar tarafından da kullanımı tercih edilen bir yöntemdir (Angell ve diğ., 2011; Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Elisa, 2001; Ergin ve Bakkaloğlu, 2015; Gagnon, 2001; Gagnon ve Myles, 2016; Güleç-Aslan, 2020; Keeling, Smith Myles, Gagnon ve Simpson, 2003; Smith Myles ve Aspy, 2016; Yücesoy-Özkan, 2015). Güç kartı stratejisi ve bu stratejinin OSB’li bireylerde kullanımı ile ilgili uluslararası araştırmalar olmasına rağmen (örneğin, Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Keeling ve diğ., 2003), henüz Türkiye’de güç kartı stratejisinin kullanımına yönelik bir çalışma bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, OSB tanıli bireylere yönelik beceri öğretimi ve davranış değiştirme uygulamalarında etkili ve pratik bir yöntem olan güç kartı stratejisini (Campbell ve Tincani, 2011; NAC, 2015; Gagnon, 2001) tanıttak bir çalışmanın, Türkiye’de gerçekleştirilecek uygulamalara ve ileri araştırmalara ışık tutabileceği öngörüsü ile bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu derleme çalışmasının amacı, güç kartı stratejisinin unsurları ile uygulanması hakkında betimleyici bilgileri aktarmak ve uygulamacılar ile

araştırmacılara öneriler sunmaktır. Bu çalışmanın, OSB’li bireylerle çalışan uzmanlara, aileler ve araştırmacılara güç kartı stratejisi ile ilgili yol gösterici bir kılavuz olması beklenmektedir.

Güç Kartı Stratejisinin Unsurları

Güç kartı stratejisi, aşağıda açıklanan senaryo oluşturma ve güç kartı hazırlamadan oluşan iki unsurdan oluşmaktadır. İzleyen bölümde bu unsurların açıklamalarına yer verilmektedir.

Senaryo Oluşturma: Uygulamacı tarafından bireyin gelişim düzeyine, özellikle alıcı dil düzeyine uygun bir şekilde, bireye öğretilecek hedef beceriye ya da bireyin sergilediği davranış sorununa yönelik dört-beş cümlelik kısa bir öyküyü içeren senaryo yazılır. Şekil-1’de görüldüğü üzere bu senaryo, OSB’li bireyin en sevdiği film kahramanının ya da rol modelinin güçlük yaşanan durumda nasıl davranacağını ve bu duruma nasıl çözüm bulacağını ya da öğretilecek hedef becerinin basamaklarını nasıl gerçekleştireceğini açıklayan cümleleri içermektedir. Senaryo, kahramanın ya da rol modelin görsellerini içeren bir karta ya da kağıda hazırlanmalıdır. Bu doğrultuda, senaryoda kahramanın ya da rol modelin (a) yaşadığı durum ya da sorun tanımlanır, (b) uygun davranış sergilemesinin önemi yazılır, (c) güçlük yaşanan duruma ya da hedef beceriye yönelik sergilediği uygun davranışlar kısa ve net olarak (en fazla beş cümle) yazılır, (d) bu strateji ile nasıl başarılı olduğu tanımlanır ve (e) bireyin bu stratejiyi kullanması için ‘aferrin, tebrik ederim, vb.’ cesaretlendirici ve pekiştirici cümleler eklenir. Yazılan senaryoya, bu senaryoyu yansıtan bir başlık konur (Angell ve diğ., 2011; Campbell ve Tincani, 2011; Davis ve diğ., 2010; Elisa, 2001; Ergin ve Bakkaloğlu, 2015; Gagnon, 2001; Güleç-Aslan, 2020; Spencer, Simpson, Day ve Buster, 2008; Yücesoy-Özkan, 2015).

Güç Kartı Stratejisi Hazırlama: Stratejinin ikinci unsuru, kartvizit büyüklüğündeki güç kartı olarak adlandırılan bir kartı hazırlamadır. Şekil-2’de görüldüğü üzere, bu kartta, kahramanın ya da rol modelin resmi ve senaryonun üç ile beş adımdan oluşan bir özeti yer almaktadır (Angell ve diğ., 2011; Davis ve diğ., 2010; Ergin ve Bakkaloğlu, 2015; Gagnon, 2001; Gagnon ve Myles, 2016; Güleç-Aslan, 2020; Smith Myles ve Aspy, 2016; Yücesoy-Özkan, 2015).

Kazuki Takahashi arkadaşlarıyla sohbet ediyor

Kazuki Takahashi, arkadaşlarının ilgi alanlarında konuşmayı öğreniyor. Arkadaşlarıyla selamlaşırken isimleriyle hitap ediyor ve göz teması kuruyor. Arkadaşlarıyla sohbet ederken onları dinliyor. O senden de iyi bir sohbet için şu adımları kullanmanı istiyor:

1. Arkadaşlarınla göz teması kurup, onlara isimleriyle hitap et.
2. İlgi alanlarını sor.
3. Dinle.
4. İlgileri hakkında konuş.

Sen de bu şekilde davran.

Şekil 1. OSB tanılı bir lise öğrencisinin için güç kartı senaryosu.

Şekil 1. Davis, K. M., Boon, R. T., Cihak, D. F. ve Fore III, C. (2010). Power Cards to improve conversation skills in adolescents with Asperger Syndrome. Focus on Autism and Developmental Disorders, 25, 12-22 makalesinden alınmıştır.

Kazuki Takahashi sohbet ediyor.	1. Arkadaşlarınla göz teması kur, onlara isimleriyle hitap et.
	2. İlgi alanlarını sor.
	3. Dinle.
	4. İlgileri hakkında konuş.
	Sen de bu şekilde davran.

Şekil 2. OSB tanılı bir lise öğrencisinin için güç kartı.

Şekil 2. Davis, K. M., Boon, R. T., Cihak, D. F. ve Fore III, C. (2010). Power Cards to improve conversation skills in adolescents with Asperger Syndrome. Focus on Autism and Developmental Disorders, 25, 12-22 makalesinden alınmıştır.

Güç Kartı Stratejisinin Planlanması ve Uygulanması

Güç kartı stratejinin planlanması ve uygulanması şu dört adımdan oluşmaktadır. Bu basamaklar şu şekilde sıralanmaktadır: (a) öğretmen, aile ve OSB tanılı bireyin beceri düzeyi uygunsa birey ile gerçekleştirilen görüşmeler ve gözlemler sonucunda bireyin ilgi alanı, sevdiği kahramanlar, rol modeli kişiler ve hedef beceri belirlenir, (b) bireyin güçlük yaşadığı durumun işlevi belirlenir. Örneğin, bireyin ağlama davranışını ‘nesne istemek için mi?’ ya da ‘oyunda kaybettiği için mi?’ sergilediği belirlenir. Bu, hazırlanacak senaryonun içeriği için önem taşımaktadır. Örneğin, birey nesne istemek için ağlama davranışı sergiliyorsa, senaryo içeriği nesne istemek için ‘ağlama’ yerine geçebilecek ‘uygun bir davranış sergileme (örneğin, nesneyi parmağıyla işaret etmek)’ ile ilgili olacaktır, (c) bireye kazandırılmak istenen uygun davranış temelinde güç kartı senaryosu ve güç kartı hazırlanır, (d) güç kartı stratejisi uygulanır ve uygulama değerlendirilir (Angell ve diğ., 2011; Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Gagnon, 2001; Gagnon ve Myles, 2016; Gray, 1994; Güleç-Aslan, 2020; Keeling ve diğ.,2003; Smith Myles ve Aspy, 2016).

Güç kartı stratejisinin uygulama aşamasında, öncelikle hazırlanan materyaller (güç kartı senaryosu ve güç kartı) bireye tanıtılır. Bir başka deyişle, uygulamacı önce senaryoyu ve ardından güç kartını bireye okur ve ne zaman bu materyalleri kullanabileceğini bireye anlatır. Güç kartı stratejisi uygulamasının yürütülebilmesi için, bireyin ‘okuma’ bilmesine gerek yoktur. Eğer birey okuma bilmiyorsa, uygulamacının öyküyü okumasıyla süreç yürütülür. Eğer birey okuma becerisine sahipse, öyküyü bireyin kendisi okuyabilir ya da uygulamacı ve birey öyküyü birlikte okuyabilirler (Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Güleç-Aslan, 2020; Keeling ve diğ., 2003). Materyallerin bireye tanıtılmasının ardından, çeşitli sözel ifadeler kullanılarak, bu stratejiyi kullanması için birey teşvik edilir, cesaretlendirilir. Örneğin, uygulamacı bireye, öyküdeki kahraman gibi davranırsa arkadaşlarının onunla oyun oynayacağını ya da annesinin ona “afetin” diyeceğini söyleyebilir. Bu aşamanın ardından uygulamacı bireye hedef beceriyi sergilemesi için uygun yönergeyi verir. Örneğin, hedef beceri ‘boyama etkinliğini tamamlaması’ ise uygulamacı bireye ‘boya’ yönergesini verebilir. Son olarak da uygulamacı güç kartını bireyin masasının üzerine ya da bireyin kartı görebileceği bir yere (örneğin, bireyin çalışma dosyasının ön yüzüne) koyar ve bireye istediğinde bu kartı kullanabileceğini söyler (Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Gagnon, 2001; Gagnon ve Myles, 2016; Gray, 1994; Keeling ve diğ.,2003).

Güç Kartı Stratejisinin Değerlendirilmesi ve Sonlandırılması

Güç kartı stratejisi uygulamasının hedef beceri üzerinde etkili olup olmadığını belirlemek için uygun bir değerlendirme yöntemi (gözlem, aile ile görüşme, vb.) ile değerlendirme yapılır. Değerlendirme yöntemi hedef beceri bağlamında seçilir. Örneğin, hedef beceri ‘arkadaşı ile oyuncaklarını paylaşabilmek’ ise oyun ortamında yapılacak gözlemler yoluyla ve/veya öğretmenleriyle gerçekleştirilecek görüşmelerle değerlendirme yapılarak veri toplanabilir. Değerlendirme sonucunda bireyin hedef beceriyi öğrenip öğrenmediği belirlenir ve birey hedef beceriyi sergilemeye başladığında güç kartı stratejisi uygulaması silikleştirilerek aşamalı bir şekilde uygulamaya son verilir. Bu doğrultuda silikleştirme, aşamalı olarak önce senaryonun daha sonra güç kartının ortamdaki kaldırılması şeklinde gerçekleştirilebilir (Angell ve diğ., 2011; Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Davis ve diğ., 2010; Güleç-Aslan, 2020; Keeling ve diğ., 2003; Sam ve AFIRM Team., 2015; Smith Myles ve Aspy, 2016). Uygulamaya son verildikten sonra ise bireyin öğrendiği beceriyi genelleyebilmesi ve öğrendiği becerinin kalıcılığının sağlanması için genelleme ve kalıcılık çalışmaları yapılabilir (Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Davis ve diğ., 2010; Smith Myles ve Aspy, 2016).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışması amacı, OSB’li bireylere yönelik öykü temelli uygulamalardan bir tanesi olan güç kartı stratejisinin unsurları ile uygulanması hakkındaki betimleyici bilgileri örneklerle aktarmak ve uygulamacılar ile araştırmacılara öneriler sunmaktır. Bu çalışma, güç kartı stratejisinin OSB’li bireylerin güçlük yaşadıkları alanlara yönelik çözüm geliştirme amacıyla kullanılan kanıt temelli yöntem olduğu

göstermektedir. Güç kartı stratejisi her yaş grubundan OSB'li bireye pek çok becerinin öğretiminde ve bu bireylerin davranış sorunlarının azaltılmasında ya da ortadan kaldırılmasına etkili bir yöntem olarak kullanılabilir. Hedef bireyin en sevdiği film kahramanının ya da rol modelinin ağzından hedef beceriye yönelik yazılmış kısa bir senaryodan ve bu senaryonun bir özetinin yer aldığı kartvizit büyüklüğündeki bir güç kartından oluşan güç kartı stratejisi uygulamaları planlama, uygulama, değerlendirme ve sonlandırma unsurlarına dikkat edilerek yürütülmektedir. Hazırlanması ve uygulanması oldukça pratik ve düşük maliyetli olan bu strateji ev, okul ve toplumsal ortamlarda uygulamacılar ve aileler tarafından uygulanabilmektedir. Ayrıca, güç kartı stratejisi ile öğrenilen becerilerin farklı ortamlara ve bireylere genellenebilmesi ve kalıcılığı sağlanmaktadır. Nitekim ilgili alanyazın ve araştırmalar da çeşitli planlama ve uygulama adımları doğrultusunda yürütülen güç kartı stratejisi yönteminin OSB'li bireylere beceri öğretimi ve bu bireylerin davranış sorunlarının sağaltımında etkili ve verimli bir yöntem olduğunu bildirmektedir (Angel ve diğ., 2011; Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Davis ve diğ., 2010; Keeling ve diğ., 2003; Spencer ve diğ., 2008).

OSB'li bireylerin güçlük yaşadıkları alanlara yönelik olarak geliştirilmiş etkili ve pratik bir yöntem olan, her ortamda kolaylıkla hazırlanıp, kullanılabilen güç kartı stratejisinin Türkiye'de kullanımına ilişkin olarak alanyazında henüz bir çalışma görülmemektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın bu konuda henüz bir araştırma yapılmamış olan Türkiye'de uygulamalı ve betimsel çalışmalar gerçekleştirilmesine yol gösterici olabilecek bir başlangıç çalışması olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın, OSB'li bireylerle çalışan uzmanlara, aileler ve araştırmacılara güç kartı stratejisi ile ilgili bir kılavuz olması beklenmektedir. Bu doğrultuda uygulama ortamlarına dönük öneriler şöyle sıralanabilir: (a) eğitimcilere ve ailelere güç kartı stratejisi kullanımı öğretilebilir, (b) bire-bir öğretim ortamlarının yanı sıra özellikle grup ortamlarında ve kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında stratejinin kullanımı desteklenebilir, (c) belirli becerilere özgü örnek güç kartı senaryolarını, güç kartlarını ve uygulama adımlarını içeren örnek rehber el kitapçıkları ya da teknolojik materyaller (örneğin, videolar) hazırlanabilir. İleri araştırmalara dönük öneriler de şöyle sıralanabilir: (a) stratejinin etkililiğine ve verimliliğine yönelik araştırmalar desenlenebilir, (b) farklı değişkenler bağlamında (farklı yaş grupları, farklı uygulamacılar, katılımcı özellikleri, vb.) yeni araştırmalar desenlenebilir, (c) stratejiyi farklı yönleriyle (planlama ve yürütülme aşamalarını, uygulamacıların deneyimleri, vb.) derinlemesine inceleyen nitel araştırmalar gerçekleştirilebilir, (d) sosyal geçerlik, genelleme ve kalıcılık verilerini içeren etkililik araştırmaları yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- American Psychiatric Association [APA], (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Washington, DC: Author.
- Angell, M.E., Nicholson, J.K., Watts, E.H., & Blum, C. (2011). Using multicomponent adapted power card strategy to decrease latency during interactivity transitions for three children with developmental disabilities. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 26 (4), 206-217. <https://doi.org/10.1177/1098300714548799>
- Boutot, E. A., & Hume, K. (2012). Beyond time and time table: Today's applied behavior analysis for students with autism. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 47 (1), 23-38.
- Campbell, A., & Tincani, M. (2011). The Power Card strategy: Strength-based intervention to increase direction following of children with autism spectrum disorder. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 13 (4), 240-249. <http://dx.doi.org/10.1177/1098300711400608>
- Daubert, A., Hornstein, S., & Tincani, M. (2015). Effects of a modified power card strategy on turn taking and social commenting of children with autism spectrum disorder playing board games. *Journal of Physical Disabilities*, 27 (1), 93-110. <http://dx.doi.org/10.1007/s10882-014-9403-3>
- Davis, K. M., Boon, R. T., Cihak, D. F., & Fore III, C. (2010). Power Cards to improve conversation skills in adolescents with Asperger Syndrome. *Focus on Autism and Developmental Disorders*, 25 (1), 12-22. <http://dx.doi.org/10.1177/1088357609354299>
- Elisa, G. (2001). Power cards: Using special interest to motivate children and youth with Asperger Syndrome and autism. Kansas: Autism Asperger Publishing Co.
- Ergin, E., & Bakkaloğlu, H. (2015). Kaynaştırma uygulamaları yürütülen okul öncesi sınıflarda sınıf içi geçişlerin kolaylaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 16 (02), 173-191. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000226
- Gagnon, E., & Myles, B. S. (2016). The Power Card strategy 2: Using special interests to motivate children and youth with autism spectrum disorder. Shawnee Mission, KS: AAPC Publishing.
- Gagnon, E. (2001). Power cards: Using special interests to motivate children and youth with Asperger Syndrome and autism. Kansas: AAPC Publishing.
- Gray, C. (1994). Social stories. Arlington: Future Horizons.
- Güleç-Aslan, Y. (2017). Otizm spektrum bozukluğu (OSB): Eğitim ve öğretim süreci. İ. H. Diken ve B. Hatice (Eds.). *Zihin yetersizliği ve otizm spektrum bozukluğu içinde* (s. 264-275). Ankara: PEGEM Akademi.
- Güleç-Aslan, Y. (2018). Otizm spektrum bozukluğu. A. Cavkaytar (Ed.). *Özel eğitim içinde* (s. 149-165). Ankara: Vize Yayınevi.
- Güleç-Aslan, Y. (2019). Otizm spektrum bozukluğunda erken müdahale. S. S. Yıldırım Doğru (Ed.): *Erken çocuklukta özel eğitim içinde* (s. 169-182). Ankara: Vize Akademik.
- Güleç-Aslan, Y. (2020). Güç kartı stratejisi: Otizm spektrum bozukluğu olan bireylere yönelik öykü temelli bir uygulama. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Kasari, C., Gulsrud, A. C., Wong, C., Kwon, S., & Locke, J. (2010). Randomized controlled caregiver mediated joint engagement intervention for toddlers with autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 40 (9), 1045–1056. <https://doi.org/10.1007/s10803-010-0955-5>

- Keeling, K., Smith Myles, B., Gagnon, E., & Simpson, R.L. (2003). Using the Power Card strategy to teach sportsmanship skills to a child with autism. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 18 (2), 105–111. <https://doi.org/10.1177/108835760301800204>
- Kırcaali-İftar, G. (2012). Otizm spektrum bozukluğuna genel bakış. E. Tekin (Ed.). *Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve eğitimleri içinde* (s. 17-44). Ankara: Vize.
- Kırcaali-İftar, G., & Tekin-İftar, E. (2012). Otizm spektrum bozukluklarına yönelik program örnekleri. E. Tekin (Ed.). *Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve eğitimleri içinde* (s. 239-265). Ankara: Vize.
- Kurt, O. (2012). Otizm spektrum bozukluğu ve bilimsel dayanaklı uygulamalar. E. Tekin (Ed.). *Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve eğitimleri içinde* (s. 83-118). Ankara: Vize.
- Kutlu, M., & Karaaslan, Ö. (2010). Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerde sosyal öykü kullanımı: Alanyazın taraması *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2), 1- 17.
- Lovaas, O. I. (2003). *Teaching individuals with developmental delays: Basic intervention techniques*. Austin, Texas: Pro-Ed.
- Motavalli Mukaddes, N. (2013). *Otizm spektrum bozuklukları tanı ve takip*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
- NAC (National Autism Center) (2015). National standards report, <http://www.nationalautismcenter.org/pdf/NACStandards>, 10/03/2019’da erişildi.
- Odom, S. L., Collet-Klingenberg, L., Rogers, S. J., & Hatton, D. D. (2010). Evidence-based practices in interventions for children and youth with autism spectrum disorders. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 54 (4), 275-282. <https://doi.org/10.1080/10459881003785506>
- Odom, S. L., & Connie, .W. (2015). Connecting the dots: Supporting students with Autism Spectrum Disorder. *American Educator*, 39 (2), 12-19.
- Olçay-Gül, S., & Tekin-İftar, E., (2012) Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Alan Bireyler için Sosyal Öykülerin Kullanımı. *Özel Eğitim Dergisi*, 13 (2), 1-20. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000168
- Sam, A. & AFIRM Team. (2015). *Social narratives*. Chapel Hill, NC: National Professional Development Center on Autism Spectrum Disorder, FPG Child Development Center, University of North Carolina. Retrieved from <http://afirm.fpg.unc.edu/social-narratives>.
- Smith Myles, B., & Aspy, R. (2016). *High-functioning autism and difficult moments practical solutions for reducing meltdowns*. Shawnee, KS: AAPC Publishing.
- Spencer, V., Simpson, C. G., Day, M., & Buster, E. (2008). Using the power card strategy to teach social skills to a child with autism. *TEACHING Exceptional Children Plus*, 5 (1), 2-10.
- Tekin-İftar, E. (2014). Uygulamalı davranış analizi. E. Tekin (Ed.). *Uygulamalı davranış analizi içinde*, (s. 1-40). Ankara: Vize.
- Yücesoy-Özkan, Ş. (2015). Otizm spektrum bozukluğu olan bireyler için bilimsel dayanaklı uygulamalar. Atilla Cavkaytar (Ed.), *Otizm spektrum bozukluğu içinde* (s.127-160). Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

EXTENDED ABSTRACT

The power card strategy is one of the story-based interventions that is an evidence-based intervention for individuals with ASD (Gagnon, 2001; Gagnon and Myles, 2016; Olçay-Gül and Tekin-

İftar, 2012). The purpose of the present study is to provide information about the components of the power card strategy and its implementation, to examine the relevant researches and to provide suggestions to the practitioners and researchers.

The power card strategy is one of the effective visual support strategies for develop solutions to problems related to social interaction, learning and behavior that are the core difficulty areas of individuals with ASD (Angell, Nicholson, Watts and Blum, 2011; Daubert, Hornstein and Tincani, 2015; Gagnon and Myles, 2016). Power cards are small and personalized cards that include pictorial and written clues for the goals to be developed. The power card strategy consists the script and power card (Angell et al., 2011; Davis, Boon, Cihak ve Fore III, 2010; Gagnon and Myles, 2016; Gray, 1994). The brief script consists of individual's behaviors or situations that is problem and solutions to problems. This script is related to the individual's hero or interests. In other words, the scenario involves how the hero behaves on a similar problem and how to find a solution. The power card is a business-sized card which contains the summary of script and hero's visuals.

The implementation of the strategy consists of four steps (Angell et al., 2011; Gagnon, 2001; Gagnon and Myles, 2016; Gray, 1994; Smith Myles and Aspy, 2016): (a) the individual's hero and problems are determined, (b) determine the functions of problems, (c) the power card script and power card are prepared, (d) the power card strategy can be implemented by introducing the script and card to the individual, discussing how and when this strategy will be used.

The purpose of this study is to convey descriptive information about the elements and implementation of the power card strategy, which is one of the story-based practices for individuals with ASD and to offer suggestions to practitioners and researchers. This study shows that the power card strategy is the evidence-based intervention used to develop solutions for the areas where individuals with ASD have difficulties. The power card strategy can be used in every age individuals with ASD as an effective method in teaching many skills (for example, social, communication, play, and daily living skills) and reducing or eliminating behavioral problems. It consists of a short script written on the target skill from the mouth of the individual's hero, and a power card sized card with a summary of this script. This strategy are carried out by paying attention to the planning, implementation and evaluation elements. The power card strategy, which is very practical and low-cost to prepare and implement, can be implemented by practitioners and families in home, school and social settings. In addition, the strategy provides generalization and maintenance in the skills learned. As a matter of fact, the related literature and research also report that the power card strategy method, which is carried out in line with various planning and implementation steps, is an effective and efficient method for teaching skills and behaviors to individuals with ASD Angel ve diğ., 2011; Campbell ve Tincani, 2011; Daubert ve diğ., 2015; Davis ve diğ., 2010; Keeling ve diğ., 2003; Spencer, Simpson, Day, & Buster, 2008).

With regard to the power card strategy which is an effective strategy for core difficulties for ASD, there isn't a study is not yet in Turkey. This study that provide information about the definition and components of the power card strategy and to provide suggestions to the practitioners and researchers. In this context, recommendations for practice can be listed as follows: (a) the use of power card strategy can be taught to educators and families, (b) in addition to 1: 1 teaching environments, the use of the strategy can be supported, especially in group environments and in integration environments. In the context of the need for future research, recommendations for further research can be listed as follows: (a) researches on the effectiveness and efficiency of the strategy can be designed, (b) qualitative research which examines the strategy in different aspects